

Súd: Okresný súd Prievidza
Spisová značka: 12Ps/7/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3818204972
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Matulák
ECLI: ECLI:SK:OSPD:2019:3818204972.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prievidza sudcom JUDr. Róbertom Matulákom v právnej veci navrhovateľa: Dobrý pastier - Kláštor pod Znievom, o.z., so sídlom Gymnaziálna 162, 038 43 Kláštor pod Znievom, IČO: 42066387, o návrhu na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony u B. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom T. B., toho času bytom Zariadenie opatrovateľských služieb Sv. Kataríny Labouré, Námestie SNP 4/7, 972 13 Nitrianske Pravno, zast. procesným opatrovníkom Mesto Liptovský Mikuláš, Štúrova 1989/41, Liptovský Mikuláš, takto

rozhodol:

I. O b m e d z u j e spôsobilosť na právne úkony B. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom T. B., toho času Zariadenie opatrovateľských služieb sv. Kataríny Labouré, Námestie SNP 4/7, Nitrianske Pravno, tak, že nie je spôsobilá nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom, akýmkoľvek spôsobom ho zaťažovať, spísať závet, preberať dôchodok, resp. iné dávky, či finančnú hotovosť, hospodáriť s akoukoľvek hotovosťou, uzatvárať kúpne zmluvy, darovacie zmluvy, zmluvy o úvere, zmluvy o pôžičke a iné zmluvy s právnickými a fyzickými osobami, byť ručiteľom iným osobám, rozhodovať o svojej zdravotnej a sociálnej starostlivosti, samostatne vystupovať pre súdmi, orgánmi štátnej správy a samosprávy, finančnými inštitúciami.

II. Za opatrovníka B. S., nar. XX.XX.XXXX, u s t a n o v u j e Mesto Liptovský Mikuláš.

III. Oprávnením aj povinnosťou opatrovníka je starať sa o opatrovanú, o jej hnutelný a nehnuteľný majetok, preberať za ňu dôchodok, zastupovať ju pred súdmi, orgánmi štátnej správy a samosprávy, finančnými ústavami, vrátane nebankových subjektov, tak, aby neutrpela žiadnu ujmu na svojich právach.

IV. Úkony presahujúce rámec bežnej veci podliehajú schváleniu súdu.

V. Ostatné právne úkony bude opatrovaná B. S., nar. XX.XX.XXXX, vykonávať sama.

VI. Opatrovníkovi u k l a d á raz do roka, najneskôr do 30.4. toho ktorého kalendárneho roka, podávať súdu písomnú správu o svojej činnosti a o hospodárení s majetkom B. S., nar. XX.XX.XXXX.

VII. Štátu náhradu trov proti účastníkom konania n e p r i z n á v a .

VIII. Žiaden z účastníkov n e m á právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľ návrhom podaným na súd, dňa 25.10.2018, navrhol obmedziť spôsobilosť na právne úkony u B. S., s poukazom na jej zdravotný stav. Uviedol, že B. S. je od 29.5.2018 klientkou ich zariadenia, kedy k ním bola privezená pracovníkmi Mesta Liptovský Mikuláš ako bezdomovkyňa.

Menovaná je simplexná osobnosť, ktorá veľmi zle počuje. Komunikácia s ňou je takmer nemožná, nie je schopná poskytovať im relevantné informácie o svojom živote, nie je schopná poskytnúť adekvátne odpovede na ich otázky. Informácie o nej získavajú od pracovníkov Mestského úradu v Liptovskom Mikuláši. Zo zdravotných záznamov menovanej vyplýva, že je dlhodobo v zlom psychickom stave a aj jej mentálna úroveň jej neumožňuje primeraným spôsobom sa chrániť a presadzovať svoje právom chránené záujmy. Zistili, že bola ekonomicky zneužívaná inou osobou. Pani, ktorá bola spoludisponentkou k jej účtu, vyberala jej peniaze a používala ich pre svoju potrebu. Uvedený prípad sa im podarilo síce vyriešiť vďaka aktívnej spolupráci s pracovníkmi sociálneho odboru Mestského úradu v Liptovskom Mikuláši, no v krátkom čase prišiel pani S. platobný rozkaz, z ktorého vyplýva, že mala v roku 2015 uzavrieť úverovú zmluvu na kúpu bielej techniky. Vďaka opätovnej spolupráci s pracovníkmi sociálneho odboru získali informácie, z ktorých je možné usúdiť, že i v tomto prípade boli osobné údaje posudzovanej zneužitú. Z týchto dôvodov považujú za dôležité obmedziť spôsobilosť pani S. na právne úkony, pretože táto je veľmi ľahko zneužiteľná. Nedokáže sa sama o seba postarať, rozhodovať sa, plánovať veci. Jej správanie je impulzívne, orientované na okamžité uspokojovanie jej potrieb. V minulosti bola opakovane psychiatricky liečená. Má rozhodnutie o odkázanosti na domov sociálnych služieb a špecializované zariadenie, no doposiaľ sa ju nepodarilo vo vhodnom zariadení umiestniť z dôvodu jej nízkeho príjmu a bezdomoveckého statusu. Za opatrovníka pani S. navrhli ustanoviť Mesto Liptovský Mikuláš.

2. V priebehu konania súd uznesením č.k. 12Ps/7/2018-31, zo dňa 7.12.2018, ustanovil posudzovanej procesného opatrovníka, Mesto Liptovský Mikuláš. Procesný opatrovník sa po vykonanom dokazovaní k návrhu pripojil a žiadal mu vyhovieť v zmysle záverov znaleckého posudku.

3. Dňa 8.1.2019 súd pri osobnej účasti vypočul posudzovanú B. S., ktorá na jednoduché otázky súdu odpovedala vyhybavo a celú dobu nástojčivo tvrdila, že chce ísť domov, pretože v zariadení, kde je umiestnená, sa cíti byť obmedzená, nemôže si ani zafajčiť. Nevedela uviesť mená osôb, ktorým dôveruje, u ktorých sa cíti dobre. Uviedla len, že deti nemá, že nemá nikoho, len bratranca, ktorého bližšie nevedela identifikovať. Uviedla, že sa cíti zle, kvôli tomu, že nemôže fajčiť, keď si môže zafajčiť, tak aj nervy má v poriadku. Tvrdila tiež, že mala užívať nejaké lieky, ktoré jej v zariadení nedávajú. Pri výsluchu bolo súdom od sociálnej pracovníčky zariadenia zistené, že posudzovaná vie posúdiť jednoduchý text a vie sa aj podpísať, z dôvodu ktorej jej súd následne doručil súdnu zásielku, návrh vo veci samej, spolu s prílohami; prevzatie písomnosti potvrdila svojim podpisom.

4. Zástupkyňa navrhovateľa počas výsluchu posudzovanej, dňa 8.1.2019, okrem iného uviedla, že posudzovaná nie je schopná dať im adekvátne odpovede na ich otázku, keď s ňou chcú čokoľvek riešiť. Všetky informácie o menovanej zisťovali od sociálnych pracovníkov z Mesta Liptovský Mikuláš, ktorí situáciu menovanej poznajú, pretože je u nich od roku 2011 evidovaná ako bezdomovkyňa. Vo vzťahu k navrhovateľovi sú veľmi ústretoví a snažia sa im pomáhať. Keby ich nebolo, neboli by schopní riešiť problémy pani S.. Menovaná je nespokojná z dôvodu, že potrebuje fajčiť, zrejme nepozná peniaze, ich hodnotu, význam. Má len veľmi nízky príjem, z ktorého jej zo zákona ponechávajú sumu 51,26 eur na jej potreby, z ktorej sumy si platí cigarety, lieky, náklady u lekára a podobne. Na cigarety jej z tohto príjmu nezostane toľko, koľko by si predstavovala. Koná vždy impulzívne. Tvrdí, že chce ísť domov, v skutočnosti však nemá kam ísť. Keď s ňou následne išla do banky po dôchodok, peniaze na účte už nemala, pretože spoludisponentka účtu jej tieto peniaze vybrala.

5. Súd na pojednávaní vykonal dokazovanie výsluchom zástupcu navrhovateľa, procesného opatrovníka a súdom ustanovenej znalkyne MUDr. Majzlanovej, listinnými dôkazmi - časťou zdravotnej dokumentácie posudzovanej (č.l. 3-4), obsahom zápisnice zo dňa 8.1.2019 a znaleckým posudkom z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie Psychiatria č. 26/2019, vypracovaným MUDr. Máriou Majzlanovou, doručeným súdu dňa 12.4.2019, na základe čoho zistil tento skutkový stav:

6. Zo zdravotnej dokumentácie posudzovanej vyplýva, že táto bola opakovane v minulosti hospitalizovaná na psychiatrii.

7. Zo záveru znaleckého posudku znalkyne MUDr. Márie Majzlanovej, znalkyne z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie Psychiatria, č. 26/2019, zo dňa 10.4.2019, vyplýva, že z psychiatrického hľadiska B. S. v súčasnosti trpí duševnou poruchou - Organickou poruchou s bludmi. Ide o duševnú poruchu trvalého a nezvratného charakteru. Jej osobnosť, v predchorobí nižšieho formátu, podpriemerná, je v

súčasnosti organická (s poškodením mozgového substrátu), s úpadkom poznávacích funkcií, orientačne na úrovni miernej duševnej zaostalosti. Prítomné sú pamäťové straty, výrazne oslabená je vštiepivosť i koncentrácia pozornosti, znížená je chápavosť, úsudok i kritičnosť exekutívnych funkcií (plánovanie, organizovanie, predvídanie, sebakontrola), t.j. samostatného a účelného konania a myslenia nie je schopná. Výrazne oslabená je schopnosť abstrakcie, logické uvažovanie i numerika, v čase sa orientuje len minimálne. Znalosť peňažnej meny je len formálna, skutočnú hodnotu peňazí nepozná. Schopnosť porozumenia reči je u nej znížená, dorozumievanie je sťažené nedoslýchavosťou, celkovo zmysluplnej komunikácie nie je schopná. Jej vôľové funkcie sú oslabené, konanie je málo organizované, zamerané prevažne na uspokojovanie bazálnych potrieb, záujmová sféra nie je rozvinutá. Komplexných aktivít (nakupovanie, príprava jedla, návšteva lekára, užívanie liekov, cestovanie, vybavovanie záležitostí na úradoch, účelná manipulácia s peniazmi a majetkom, vedenie domácnosti, udržiavanie poriadku), nie je schopná, ani zapojenia sa do iných jednoduchých činností. Elementárnych úkonov sebaobsluhy je prevažne schopná (dokáže sa sama najesť, uložiť na lôžko i vstať z neho, osobnú hygienu je však schopná udržovať len pod dohľadom). Prítomné sú poruchy správania s heteroagresivitou, spotrebou tlmenia psychofarmakologickou liečbou, je chorobne ovplyvniteľná a vo svoj neprospech manipulovateľná inými osobami v etramurálnych podmienkach (mimo ústavu) sociálne zlyhávajúca, žijúca bezprístrešným spôsobom života, zdravotne sa zanedbávajúca (neužívajúca nutnú liečbu), neschopná samostatnej existencie bez dohľadu inou osobou, resp. inštitucionálnej starostlivosti. Posudzovaná nie je spôsobilá nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom, akýmkoľvek spôsobom ho zaťažovať, spísať závet, preberať dôchodok, resp. iné dávky, či finančnú hotovosť, hospodáriť s akoukoľvek hotovosťou, uzatvárať kúpne zmluvy, darovacie zmluvy, zmluvy o úvere, zmluvy o pôžičke a iné zmluvy s právnickými a fyzickými osobami, byť ručiteľom iným osobám, rozhodovať o svojej zdravotnej a sociálnej starostlivosti, samostatne vystupovať pre súdmi, orgánmi štátnej správy a samosprávy, finančnými inštitúciami. Vzhľadom na svoj psychický stav nie je schopná vnímať ani chápať priebeh súdneho konania a ústneho pojednávania, z psychiatrického hľadiska by účasť na pojednávaní mohla na nej vplyvať nepriaznivo. Doručenie súdneho rozhodnutia by vzhľadom na duševné ochorenie nemalo na ňu vplyvať nepriaznivo, pričom nie je schopná pochopiť význam rozhodnutia.

8. Znalkyňa zotrvala pri svojom výsluchu na pojednávaní pred súdom na záveroch znaleckého posudku v celom rozsahu, vymedzenie rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony u posudzovanej ponechala na rozhodnutie súdu.

9. Zástupca navrhovateľa na pojednávaní uviedol, že na podanom návrhu trvajú. S obsahom znaleckého posudku v celom rozsahu súhlasia. Je pre nich dôležité chrániť posudzovanú, z dôvodu ktorého predmetný návrh podali. Posudzovaná chce stále od nich odísť, sú pre ňu dôležité také veci, ako cigareta, káva. V skutočnosti by posudzovaná nemala byť umiestnená u nich, pretože nie sú špecializovaným zariadením na poskytnutie adekvátnej starostlivosti posudzovanej a preto požiadali o jej umiestnenie v špecializovanom zariadení, pričom v budúcnosti by mala byť umiestnená v takomto zariadení v Žiline, kde čakajú na uvoľnenie miesta. Aj z tohto dôvodu navrhli, aby Mesto Liptovský Mikuláš, kde má posudzovaná stále trvalý pobyt, bolo ustanovené do funkcie hmotnoprávneho opatrovníka menovanej v prípade, že táto bude obmedzená v spôsobilosti na právne úkony, pretože sa môže stať, že v ich zariadení bude menovaná len dočasne.

10. Zástupkyňa procesného opatrovníka na pojednávaní uviedla, že voči znaleckému posudku nemajú žiadne výhrady. Sú takisto zaviazaní navrhovateľovi za to, že posudzovanú zobrali do svojho zariadenia. Ešte predtým, ako sa tak stalo, bola posudzovaná opätovne hospitalizovaná na psychiatrii, spolu to bolo 52-krát. Po smrti matky sa z nej stala bezdomovkyňa, potulovala sa po rómskej osade, pričom bola zneužitá aj ľuďmi, ktorí sa mali o ňu starať. Príjem posudzovanej je len minimálny, poberá dôchodok vo výške 145,80 eur mesačne. Vzhľadom na situáciu, v ktorej sa v súčasnosti posudzovaná nachádza, v prípade, že bude obmedzená v spôsobilosti na právne úkony, nebránia sa tomu, vzhľadom na to, že ide o ich občianku, aby boli ustanovení do funkcie hmotnoprávneho opatrovníka.

11. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov, či jedov, je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

12. Podľa § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

13. Podľa § 248 ods. 1 a 2 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa §§ 272 až 277 CMP. Ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

14. Súd po vykonanom dokazovaní, vychádzajúc z citovaných ustanovení zákona, návrhu na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony u B. S., nar. XX.XX.XXXX, vyhovel. V konaní bolo preukázané, že posudzovaná trpí duševnou poruchou, organickou poruchou s bludmi, pričom ide o duševnú poruchu trvalého a nezvratného charakteru, bez perspektívy zlepšenia zdravotného stavu. Uvedené skutočnosti mal súd preukázané zo záveru znaleckého dokazovania. V dôsledku tejto poruchy nie je posudzovaná schopná robiť takmer žiadne úkony, týkajúce sa jej osoby, nie je schopná náležite vnímať, komunikovať, postarať sa riadne o seba. Je nevyhnutné, aby v takmer všetkých jej záležitostiach konala a rozhodovala iná osoba, preto v súlade s odporúčením znalkyne, súd obmedzil B. S. v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu, ktorý rozsah vymedzil vo výrokovvej časti rozsudku. Menovaná nie je schopná v prvom rade nakladať so svojim majetkom, hospodáriť s peniazmi, nie je schopná uzatvárať a posudzovať akékoľvek úkony a rozhodovať o svojej zdravotnej starostlivosti. Zistenia znalkyne neboli namietané a ani súd nemal žiadne pochybnosti o opodstatnenosti obmedzenia spôsobilosti na právne úkony u posudzovanej.

15. Súd zároveň ustanovil za opatrovníka Milote Bohušovej Mesto Liptovský Mikuláš, ktoré s touto funkciou súhlasilo, pričom mu neboli známe žiadne okolnosti, pre ktoré by vyššie uvedenú funkciu vykonávať nemohlo.

16. V súlade s 274 ods. 2 CMP súd zároveň vymedzil rozsah práv a povinností opatrovníkovi, ktorý rozsah zodpovedá úmerne vymedzeniu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony u posudzovanej.

17. V súlade s § 93 vyhlášky č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy v platnom znení, súd vymedzil opatrovníčke povinnosť podávať správy o hospodárení s majetkom a správy o opatrovancovi.

18. O náhrade trov konania účastníkov súd rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

19. Podľa § 251 ods. 1 CMP trovy dôkazov platí štát. Keďže štátu vznikli trovy konania zaplatením odmeny a výdavkov za podaný znalecký posudok a nešlo o zjavne bezdôvodný návrh na začatie konania, súd rozhodol o trovách štátu tak, že sa štátu náhrada trov konania nepriznáva.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Trenčíne. Odvolanie sa podáva na Okresný súd Prievidza v troch vyhotoveniach (§ 357 písm. d/ CSP v spojení s § 362 ods. 1 CSP). Odvolanie musí obsahovať okrem všeobecných náležitostí (označenie súdu, ktorému je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, spisovú značku konania, podpis) označenie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa toto rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).